

BELANGSTELLING VAN DE CPN VOOR DE PSP.

Karakterisering PSP.

Op 26 en 27 januari 1957 werd de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP) opgericht. Deze partij verwerpt het gebruik van geweld als middel tot het oplossen van geschillen. De PSP tracht links-georiënteerden van diverse pluimage, die zich noch bij de PvdA, noch bij de CPN thuis voelen, samen te bundelen. Behalve op vroegere leden uit de Socialistische Unie, blijkt de PSP ook op leden van de volgende groeperingen aantrekkingskracht uit te oefenen: Kerk en Vrede, De Derde Weg, Algemene Nederlandse Vredesactie (ANVA) en de Bellamybeweging. Een relatief vrij groot aantal academici is lid van de PSP. Van de ruim 800 leden genoot ongeveer 10% een academische opleiding.

De PSP-leiding sympathiseert niet met het communisme, maar in het algemeen wordt er weinig kritiek op de CPN gebracht. Men is waarschijnlijk meer beducht om door duidelijke stellingname tegen het communisme naar rechts af te glijden.

Houding CPN t.o. PSP.

De houding van de CPN tegenover de PSP wordt door de volgende overwegingen bepaald:

1e Volgens het marxisme-leninisme moet een communistische partij zich er voor hoeden geïsoleerd te geraken van "de massa". Sind de Hongarije-kwestie bevindt de CPN zich juist in een zeer sterk isolement. Ook al is de PSP een kleine partij, contact met haar betekent voor de CPN de mogelijkheid bij een aantal mensen gehoor te vinden, die zij anders zeker niet zou kunnen bereiken.

2e. Een van de belangrijkste doeleinden van de politiek van de Sowjet-Unie t.a.v. de vrije wereld is de eenheid van het Westen te breken. De CPN poogt dit Sowjet streven te steunen door het propageren van ontwapening en het voeren van een neutraliteitspolitiek. Voor Nederland zou dit het uittreden uit de NAVO betekenen. Met deze politiek kan de PSP, zij het op andere gronden dan de CPN, zich geheel verenigen. Hetzelfde geldt t.a.v. de opvattingen van beide partijen over het verbod van de atoombom.

- 3e. Mogelijk -

G E H E I M

3e Mogelijk kan de PvdA bij verkiezingen stemmen aan de PSP verliezen.
Een dergelijk verlies kan de CPN alleen maar toejuichen.

Een aantal uitspraken van partijbestuurders van de CPN getuigt van een welwillende gezindheid t.o.v. de PSP. Zo liet op een vergadering van de CPN in Haarlem de partijbestuurder MAAS zich ongeveer als volgt uit: Het is gebleken dat de PSP voor het grootste deel uit anti-communisten bestaat, maar dat is niet belangrijk; belangrijker is dat deze mensen zich in hun program afwenden van de bewapeningspolitiek en het zal de taak van onze partij zijn om hierop steeds weer de aandacht te vestigen.

Harry VERHEY, de 2e algemeen partijsecretaris sprak in soortgelijke bewoordingen op de verkiezingsconferentie van de CPN op 23 en 24 november j.l.

De CPN is van plan om onder intellectuelen en kunstenaars - speciaal voorzover zij uit kringen van de PSP komen - prppaganda voor ontwapening te gaan voeren, om op deze wijze nader contact met deze mensen te krijgen. Als daarbij door tegenstanders gesteld zou worden dat de Russen Nederland vandaag wel garanties kunnen geven maar mogelijk ons land morgen onder de voet zullen lopen, kunnen de volgende argumenten gebruikt worden:

Iedereen weet dat de Russen het sterkste zijn. Zij beginnen echter geen oorlog omdat zij vrede willen. Dus is het voor Nederland niet nodig tot een militair blok te behoren. Zou het toch tot een oorlog komen, dan zal het Nederlandse leger zonder meer weggevaagd worden. Zou Nederland neutraal zijn dan had het nog een kansje buiten schot te blijven.

Reeds in het voorjaar van 1957 heeft F. BARUCH - hoofdredacteur van "De Waarheid" - namens partijsecretaris Paul de GROOT - contact gezocht met de voorzitter van de PSP, Ir. H.J. van STEENIS. BARUCH stelde voor om op plaatsen waar de CPN en de PSP niet sterk waren, bij de komende gemeenteraadsverkiezingen met een gezamenlijke lijst uit te komen. Van STEENIS is daar niet op ingegaan, aangezien hij het onjuist vond dat de nog maar pas opgerichte PSP zich in dit stadium al met een andere partij zou verbinden,

- gecamoufleerde -

G E H E I M

Gecamoufleerde CPN-belangstelling voor PSP.

De CPN heeft getracht nadere gegevens over de PSP te verkrijgen. In een tweetal plaatsen kregen enige CPN-leden van het partijbestuur opdracht een vergadering van de PSP te bezoeken en zich daar te oriënteren omtrent de samenstelling van het bestuur, de bezoekers van de vergadering en haar eventuele discussianten.

De CPN ging nog verder en heeft pogingen ondernomen de PSP te penetreren. In oktober 1957 had n.l. een ander lid van het partijbestuur van de CPN met een links georiënteerde socialist in de PSP-hoek een onderhoud, waaruit de bedoelingen van de CPN duidelijk blijken. Van CPN-zijde werden daarbij de volgende mededelingen gedaan. De communistische partij is geheel in een hoek gedrongen. Veel leden zijn verloren gegaan. De harde kern was echter overgebleven en verdere teruggang was voor de CPN praktisch niet te dragen. De partij verwacht dat ze in de komende periode het verloren terrein zal terugwinnen. De CPN volgt met grote belangstelling de ontwikkeling in de PSP. Het was de CPN reeds opgevallen dat de PSP wel fulmineert tegen de PvdA, maar de CPN vrijwel ongemoeid laat. De CPN ziet ook wel de grote kloof tussen haarzelf en de PvdA en zij weet dat zij niet in staat is deze thans te overbruggen. Daarom is er plaats voor een partij tussen de CPN en de PvdA in. De CPN ziet die op het ogenblik toebe-deeld aan de PSP. Vooral met het streven van de PSP naar een neutraliteitspolitiek van Nederland kan de CPN instemmen. De PSP zou zich volgens de CPN vooral voor deze politiek moeten uitspreken. Zij kan op dit terrein n.l. veel meer doen dan de CPN. Wanneer de CPN de neutraliteit gaat propageren kan zij dit maar voorzichtig doen, daar zij onmiddellijk in de schoenen geschoven krijgt dat zij koekjes bakt van Russisch deeg enz. De CPN bestuurder drong er zelfs bij de socialist op aan te zorgen dat hij in het hoofdbestuur van de PSP kwam. De CPN-er verklaarde zich bereid hem, zo vaak zulks wenselijk was, politiek van advies te dienen, ook wat de binnenlandse politiek betreft. De CPN adviseur zou zelfs kunnen zorgen voor een spreker op PSP vergaderingen.

Zowel de PSP als de CPN zouden z.i. aan de verkiezingen deel kunnen nemen. Ze zouden elkaar op ondergeschikte punten kunnen aan-

- vallen -

G E H E I M

vallen als ze maar één lijn zouden trekken ten opzichte van de buitenlandse politiek.

Allereerst moet de PSP zich verder tegen de PvdA keren, want beide kunnen slechts profiteren van de afbrokkeling van deze partij.

december 1957